

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Doc. Mgr. Ing. Daniel Novák, CSc.
Téma práce:	Rozhodování soudu o výchově nezletilých dětí v civilním procesu
Rozsah práce:	133 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	leden 2015

1. Aktuálnost (novost) tématu

Zvolené téma lze považovat především za aktuální. Jak připomíná autor již v úvodní pasáži své práce, je míra rozvodovosti manželství v ČR vysoká. Rozvod manželství, resp. neshody mezi rodiči ústící až v ukončení jejich soužití, znamenají pro děti značnou psychickou zátěž – to musí zohledňovat jak soud v konkrétních případech, tak i zákonodárce při konstrukci obecných právních pravidel, které danou problematiku upravují (a to jak z hlediska práva hmotného, tak i procesního).

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózní osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autor musí prokázat znalosti hned z několika oborů, což zvyšuje požadavky na něj kladené při zpracování práce. Při rozhodování soudů o výchově nezletilých dětí se protínají oblasti procesního práva, práva hmotného, ale také dalších oborů, jako (pedo)psychologie, ale též medicíny (např. různé lékařské zprávy, které soud hodnotí). Toto téma přímo vybízí ke zpracování za užití multidisciplinární metody práce. K problematice, kterou rigorózní zpracovává, lze čerpat z řady pramenů, ať už monografického, komentářového a samozřejmě časopiseckého charakteru – zejména, pokud jde o dřívější právní úpravu, z níž však OZ 2012 do značné míry vychází.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do jednotlivých kapitol (celkem 3, k nim je však nutno připočítat předmluvu a závěr). V předmluvě autor formuluje cíl práce, kterým je „rozbor řízení v současné době, ve kterých soudy upravují výkon rodičovské odpovědnosti z hlediska svěřování nezletilých dětí do péče po rozchodu rodičů – ať jde o nesezdaný pár anebo rozvádějící se manžele – a návrh možností dílčích zlepšení.“ První kapitola je věnována exkurzu k vývoji této problematiky v minulosti, kap. druhá pak hmotněprávní úpravě výchovy nezletilých dětí. Zcela v souladu s názvem práce však těžiště leží v kap. třetí, nazvané řízení o výchově nezletilých dětí. Tato kapitola se pak dělí na drobnější celky, při čemž lze konstatovat, že dělení je zvoleno vhodně a přehledně, žádná důležitá otázka nezůstala opomenuta. Již při pohledu na strukturu této kapitoly je zřejmé, že autor téma zpracoval podrobně a do hloubky. V závěru pak autor vyslovuje hodnocení a návrhy *de lege ferenda*.

Oponentské hodnocení: Systematika práce je zvolena adekvátně vzhledem ke zpracovávanému tématu a odpovídá tak požadavkům, které jsou kladeny na práce

tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Práce vyniká především svým interdisciplinárním charakterem. Ač autor v předmluvě uvádí, že nechce zabíhat do roviny sociologické a psychologické, přesto tak činí (v rámci zvoleného tématu nelze jinak), srov. např. na str. 37 a 57 a násl. Rovněž je třeba kladně hodnotit adekvátně zvolenou systematiku práce a hloubku zpracování zvoleného tématu. Další klad práce spatřuji v tom, že ač se autor dotýká témat, na která se intenzivně střetávají protichůdné názory (typicky střídavá péče), daří se mu nad těmito střety držet nadhled a vždy čtenáře korektně upozorňuje, že problematika je diskusní a názory na ni různé, aniž by čtenáře nutil přijmout vlastní názor jako jediný správný (srov. např. s. 37).

K práci je však třeba uvést některé výhrady:

1) Autor označuje řízení ve věcech péče soudu o nezletilé jako „řízení opatrovnické“ (např. s. 20, 28, 48). To je však nepřesné a zavádějící, neboť řízení opatrovnické (dříve § 192 a 193 OSŘ, dnes § 44 až 49 ZŘS) směřuje ke zcela jinému cíli a má jiný účel. Na s. 28 pak uvádí pojem „opatrovnická dohoda rodičů“, ač obsahově má zjevně na mysli dohodu rodičů podle § 26 odst. 3 dřívějšího ZOR, v němž se jednoznačně normuje o výkonu rodičovské zodpovědnosti (a o možnosti nahradit rozhodnutí soudu o něm dohodou rodičů). Rigorózní práce by neměla být zatížena obecnou právní „hantýrkou“ a nic na tom nemění ani to, že je dohoda takto nesprávně (resp. hovorově) označena i v citovaném soudním rozhodnutí.

2) Na s. 31 je autorem uvedeno: *„Jen pro dokreslení uvedené kauzy dlužno dodat, že matka – zcela zdravá absolventka dvou vysokých škol v perspektivních oborech – v následném období, kdy už v sudých týdnech neměla syna ve své péči a mateřská dovolená tudíž ztrácela smysl, nebyla ještě řadu let nikterak pracovně aktivní (pracovní poměr na poloviční úvazek, činnost OSVČ apod.) a žila z výživného poukazovaného bohatým otcem jejich společného dítěte, jež přepočteno na měsíc by činilo naprosto neodpovídajících 80 000 Kč.“* Autor práce by měl při obhajobě vysvětlit, jaký význam má tato část textu pro dosažení vědeckého cíle práce, který si stanovil. Čerpání rodičovské dovolené (vzhledem k věku dítěte již zřejmě nešlo o mateřskou dovolenou srov. § 157 a násl. tehdy účinného ZP) je právem rodiče, který na ni má nárok, a to bez ohledu na to, jakým konkrétním způsobem spolu s druhým rodičem o dítě pečuje. Autorův odsudek ohledně „smyslu“ její rodičovské dovolené se tak jeví poněkud nemístný.

3) Na str. 35 je uvedeno: *„Další terminologickou změnu představuje upřesnění termínu "nezletilé dítě" do podoby nezletilé dítě, které není plně svéprávné; to navazuje na možnost nabýt zletilosti podle § 30 OZ nejen dovršením osmnáctého roku věku nebo uzavřením manželství za podmínky dosažení věku šestnácti let, jako tomu je dosud, ale nově i výrokem soudu v intencích § 37 OZ a za stejné věkové podmínky.“* Autor se ovšem věcně mylí v tom, když tvrdí, že podle § 30 OZ lze **nabýt zletilosti** (zvýrazněno samotným autorem) *„nejen dovršením osmnáctého roku věku nebo uzavřením manželství za podmínky dosažení věku šestnácti let, jako tomu je dosud, ale nově i výrokem soudu v intencích § 37 OZ“.* **Koncepce § 30 OZ je totiž právě opačná.** Zletilosti se nabývá **pouze** dovršením osmnáctého roku věku (§ 30 odst. 1 OZ), uzavřením manželství nezletilcem či přiznáním svéprávnosti podle § 37 OZ se nabývá plné svéprávnosti, ale nikoliv zletilosti (§ 30 odst. 2 OZ).

4) Na str. 69 autor uvádí, že: *„Podle ustanovení § 8 a § 9 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších*

zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, jsou v prvním stupni místně příslušné okresní soudy. V obvodu hlavního města Prahy jsou místně příslušné obvodní soudy a v obvodu města Brna je místně příslušný Městský soud v Brně.“ Autor se tedy zřejmě domnívá, že v uvedených ustanoveních je upravena **místní příslušnost** soudů pro řízení v prvním stupni. Tak tomu však není, neboť v cit. ustanoveních je upravena pouze podoba soustavy soudů. Místní příslušnost je upravena v § 84 až 89a OSŘ či v § 4 ZZŘS (a též v některých dalších ustanoveních tohoto zákona). Autor navíc nemá zjevně na mysli příslušnost místní, nýbrž **věcnou**, která je upravena v § 9 až 13 OSŘ a též v § 3 ZZŘS. Bohužel nejde o náhodné přepsání či o ojedinělou nepozornost. Obdobně na s. 119 autor uvádí: „Podle ustanovení § 8 a § 9 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, jsou ve druhém stupni místně příslušné krajské soudy. V obvodu hlavního města Prahy je místně příslušný Městský soud v Praze.“

Dále je třeba uvést výhrady charakteru formálního:

- 1) Za tečkou po číslovce označující v datu den i měsíc má následovat úhoz mezerníku (např. s. 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19 atd.).
- 2) Ač nejde přímo o formální vadu, upozorňuji na nezvykle zvolenou zkratku „čís.“ v označení zákonů, která se vymyká standardní uzanci („zák. č.“).

Automatická kontrola shody provedená přes systém Theses.cz nenalezla žádné shodné dokumenty.

Vzhledem k výše uvedenému konstatuji, že autor předložil práci, která téma zpracovává za využití metody interdisciplinárního přístupu a do velké hloubky. Zároveň však bohužel obsahuje některé nedostatky, které značně snižují její hodnotu.

Vzhledem k celkové kvalitě práce ji však doporučuji k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil.
Samostatnost při zpracování tématu	Autor při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a na citované zdroje průběžně odkazuje. Ze seznamu literatury vyplývá, že autor použil přes padesát pramenů. To je u prací tohoto druhu zcela dostačující.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu diplomové práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je formální stránce standardní. Drobné výtky k formální stránce práce jsou již uvedeny výše. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce nejsou žádné grafy ani tabulky, což je vzhledem k tématu pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava, odpovídá požadavkům

	kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je dobrá.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – uvedeny výše v rámci podrobného hodnocení

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) V textu práce autor na několika místech komparuje českou právní úpravu s německým právním řádem. Jaké zásadní rozdíly mezi oběma úpravami autor identifikoval? Nalezl v německém právním řádu řešení, která by de lege ferenda považoval za přínosná i v našich poměrech?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce, jak po stránce formální, tak i obsahové, i přes uvedené výtky, (ještě) splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
---	--------------	---

V Praze dne 15. 04. 2015

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce